

Republikens president, uttalande 29.12.2016

Punkt 31: Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och av socialvårdslagen (RP 224/2016 rd; RSv 244/2016 rd)

Jag ser det som nödvändigt att göra följande uttalande:

Det har i offentligheten förts en intensiv debatt om detta lagförslag. Det har framförts åsikter om att den lag som riksdagen antagit och som nu ska stadfästas inte beaktar de språkliga rättigheterna och därmed strider mot grundlagen.

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande (GrUU 63/2016 rd) ansett att RP 224/2016 rd uppfyller grundlagens krav förutsatt att de språkliga rättigheterna måste "... tryggas åtminstone genom att Seinäjoki centralsjukhus åläggs en uttryckligen lagfäst skyldighet att se till att de svenskspråkiga som överförs från Vasa till Seinäjoki i praktiken kan använda sitt eget språk". Denna ståndpunkt var utskottet fullständigt enig om.

Med anledning av grundlagsutskottets ovannämnda utlåtande har social- och hälsovårdsutskottet i sitt betänkande (ShUB 43/2016 rd) till 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen fogat denna mening: "För att trygga de språkliga rättigheterna ska Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikt ordna jourtjänster på finska och svenska så att patienterna blir betjänade på det språk de väljer." Den skyldighet som utskottet fastställer motsvarar grundlagens krav.

Social- och hälsovårdsutskottet har inte i nämnda 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen exakt beskrivit hur de språkliga rättigheterna i praktiken ska tillgodoses. Det står klart att tillämpningen av lagbestämmelsen måste uppfylla grundlagens krav.

Rätten att använda det egna språket, finska eller svenska, är en rättighet som tryggas i grundlagen. Detta är särskilt viktigt för dem som är sjuka.

Det är en laglighetsfråga, inte en ändamålsenlighetsfråga, att de språkliga rättigheterna garanteras. En lag som stiftats av riksdagen och som upprepar grundlagens krav innehåller alltså en absolut skyldighet att trygga de språkliga rättigheterna. Avsikten är att bestämmelser om tillämpningen av lagen ska utfärdas genom förordningar, varvid såväl den som utfärdar förordningarna som de som verkställer dem har tjänsteansvar för att de språkliga rättigheterna också tillgodoses i praktiken. I detta fall innebär det enligt min uppfattning att jourtjänster kan överföras från Vasa till Seinäjoki endast om det vid överförandet råder säkerhet om att patienterna får dessa tjänster på finska eller svenska enligt eget val.